

Д-р екон. наук Жиленко К. М., Алекберов С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Розвиток технологій, транспорту та зростання глобалізаційних процесів дійсно сприяють зростанню міжнародного туризму та роблять його доступнішим для щоразу більшої кількості людей. Так, розвиток технологічних інновацій (Інтернет, мобільні додатки, соціальні медіа та інші технології) зробили планування подорожей більш доступним та зручним. Люди можуть легко шукати та бронювати готелі, квитки на транспорт та екскурсії в будь-якому куточку світу. Згідно з оприлюдненими даними Всесвітньої туристичної організації (UN Tourism), за останні 30 років обсяги туристичних потоків у світі зросли майже в п'ять разів, що свідчить про значний попит на подорожі та відпочинок. Зменшення кількості туристів у зв'язку з пандемією COVID-19 було тимчасовим явищем, проте навіть у таких умовах кількість туристів у 2021 році перевищувала показники 1990 року практично на 50% (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка туристичних потоків за регіонами світу, 2016-2021 рр., млн. осіб [1]

Регіон	Рік					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Світ, загалом	1290,7	1468,1	1696,6	1953,1	859,4	670,3
Розвинені країни	650,4	760,3	867,1	1004,6	442,0	344,8
Країни, що розвиваються	640,3	707,8	829,5	948,5	417,3	325,5
Європа	629,3	803,0	890,1	1045,8	460,1	358,9
Україна	32,2	34,8	44,6	49,5	21,8	17,0
Азія і Океанія	228,7	276,2	300,0	384,6	169,2	132,0
Америка	193,1	258,4	312,8	340,7	149,9	116,9
Африка	81,8	92,7	124,3	150,9	66,4	51,8
Близький Схід	85,3	122,3	138,9	186,7	82,1	64,1

Дані табл. 1 свідчать про необхідність аналізу туристичних потоків у двох періодах: до 2020 року (до початку пандемії COVID-19) та період обмежень від 2020 до 2021 року. У періоді до 2020 року спостерігалася позитивна тенденція до зростання показника туристичних потоків в середньому на 20,5% щороку. Світовий потік туристів стабільно зростав, що свідчило про постійний попит на подорожі та відпочинок.

2020-2021 рр. – період обмежень від пандемії COVID-19. У цей період туристична індустрія відчула значний вплив пандемії, що призвело до різкого спаду туристичних потоків на 56% у порівнянні з попереднім роком. Обмеження на міжнародні подорожі, закриття кордонів та інші превентивні заходи суттєво обмежили рух туристів. При цьому Європейський регіон виступає найпривабливішим регіоном для туристів, займаючи частку 53,5% від світового туристичного потоку. Проте, середньорічні темпи зростання туристичного потоку в країни Європи нижчі за середні по світу і досягають лише +19,2% щороку (рис. 1).

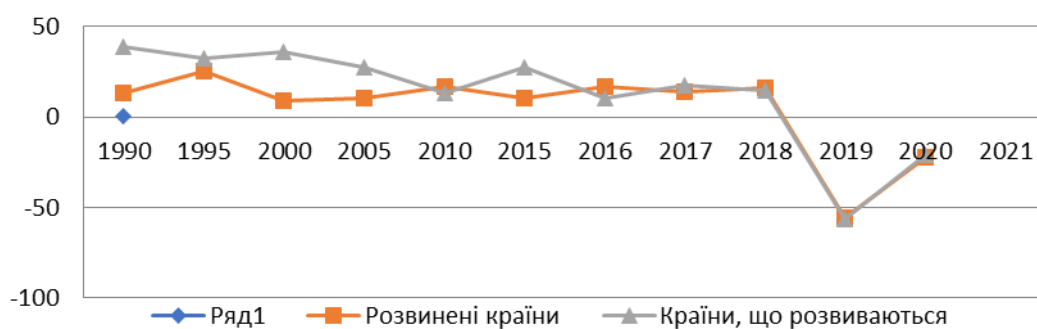

Рис. 1. Темпи зростання міжнародних прибуттів у розвинених країнах та країнах, що розвиваються, % [1]

З 1990 по 2022 роки частка країн, що розвиваються, зросла з 32 до 47%, що свідчить про високий показник динаміки розвитку туристичної галузі порівняно з розвиненими країнами (рис. 1). Ймовірно, це пов'язано зі зростанням рівня життя, підвищенням ступеня доступності міжнародних подорожей та зростанням інтересу до туризму серед населення країн, що розвиваються.

Рівень обсягу доходу від міжнародного туризму – 1185 мільярдів доларів становить більше 1,55% світової економіки, що підкреслює її важливість для розвитку глобального господарства. Виходячи з даної концепції, туризм має значний вплив на економічний розвиток країн та регіонів. Збільшення обсягів туристичних потоків обумовлює стимулювання процесу залучення інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури, сприяє росту показника зайнятості та стимулює розвиток малих і середніх підприємств у секторі послуг.

Важливо враховувати не лише позитивні аспекти розвитку туризму, а й його можливі негативні впливи, такі як перевантаження екологічних систем, культурна гомогенізація та зростання соціальних нерівностей. Тому стратегії розвитку